

Het was een gedenkwaardige avond, de elfde juli in het Theatrum Anatomicum. Onder aanvoering van über-geek Rop Gonggrijp was er een borrel georganiseerd om de oprichting van 'wij vertrouwen stemcomputers niet' te bespreken, een ouderwetse actiegroep die het gebruik van de stemcomputer als een bedreiging voor de democratie beschouwt. En met reden, zo bleek enkele dagen ervoor. In het Brabantse dorpje Zeeland (denk daar maar eens even over na) was er bij de laatste verkiezingen gerommeld met een stemcomputer in een verzorgingstehuis. Omdat de computer niets bewaart is er geen bewijs achteraf en is onderzoek naar fraude problematisch. Maar het beste argument tegen de stemcomputer is toch wel dat de dingen nergens voor nodig zijn: een dure non-oplossing voor een non-probleem zegt WWSN op hun website.

GEWOON OP HET KNOPIE DRUKKEN

De zaal liep behoorlijk vol, ondanks het prachtige weer en de wel heel summiere aankondiging op enkele mailinglijsten. Al snel bleek dat er een gevarieerd gezelschap in het onderwerp geïnteresseerd is: ex-kamerleden die voor de Europese Unie toezien op verkiezingen in 'probleemgebieden', politici of zij die het willen worden, journalisten en natuurlijk veel technen. En dat is ook wat

de actiegroep zo geloofwaardig maakt: als de types die de software produceren zelf zeggen dat het niet veilig is, dan moet er wat aan de hand zijn.

Rop Gonggrijp zette 'Wij vertrouwen stemcomputers niet' op omdat hij zoals velen afgelopen verkiezingen voor het eerst met een stemcomputer werd geconfronteerd en dacht: "Mmm, dat ziet er niet echt safe uit, maar laat ik toch maar gewoon op het knopje drukken". Daarna bleef er iets knagen. Een idee dat hij samen met wat vrienden uitwerkte in een website die niet veel later leidde tot de borrel van die avond.

EVANGELIST

Nu is Gonggrijp niet onbekend in het wereldje van hackers en activisten. Na het opzetten van het legendarische periodiek Hacktic startte hij Xs4all, oorspronkelijk een initiatief om burgers toegang tot het internet te verschaffen, iets wat tot dan toe vrijwel onmogelijk was. De impact hiervan is nog steeds moeilijk te overzien maar feit is dat hij hiermee internet in ons land introduceerde, ruim voor grote bedrijven vat op het nieuwe medium kregen. Het net is inmiddels zoets als water uit de kraan, Xs4all werd een kwalietsprovider en Gonggrijp trok verder. Hij ziet zichzelf meer als bouwer dan als bureaucraat. In een TV-portret dit jaar zegt hij: "Ik werd een soort advocaat van het internet. Er was een algemeen sentiment dat internet slecht was en ik werd in de positie van evangelist van het internet geduwd, iets waar ik echt geen zin in heb."

WE LOST THE WAR

Dus begon hij een aantal bedrijfjes met vrienden, precies zoals in

het begin van Hacktic. Ook was hij betrokken bij het organiseren van grote Nederlandse hackerconferenties en ondertussen werd het internet een grote vergaarbak van vooral commerciële initiatieven. Wat Gonggrijp vooral aan het hart ging was de inperking van burgerrechten op het net en er buiten. Na 9/11 is er het een en ander aan het veranderen op dat gebied. Elektronische post en internetgedrag wordt gelogd, alles op het net kan worden getapt, evenals onze telefoons, Nederland is het meest getapte land ter wereld, en zo zijn er nog een aantal verontroostende ontwikkelingen. Het verleidde Gonggrijp eind 2005 tijdens een lezing in Duitsland tot de uitspraak: 'We lost the war', waarmee hij bedoelde dat de strijd voor (digitale-) burgerrechten verloren was.

MAHATMA GANDHI

Niets van dit pessimisme dinsdagavond. Gonggrijp is enthousiast en benadrukt het open karakter van de avond: de eerste bijeenkomst is er om elkaar te leren kennen en vooral te discussiëren over het onderwerp. Op de site staat een uitspraak van Mahatma Gandhi: "first they ignore you, then they laugh at you, then the fight you, then you win." Gonggrijp zegt als we buiten staan en iedereen naar huis is: "Wat deze mensen nodig hebben is een strijd die ze kunnen winnen. En dit is zoets. Ik hoor van het ex-kamerlid dat hier was dat ze bij de laatste verkiezingen in Amsterdam praktijken zag die ze in het buitenland zeker zou rapporteren omdat ze ongewenst en dus ondemocratisch zijn. Mensen die over de stemcomputer heen hangen om te kijken 'of het wel goed gaat', enzovoort. Er is echt

goed gaat', enzovoort. Er is echt iets aan de hand." Maar Gonggrijp plakt er onmiddellijk een Gonggripians statement tegenaan: "Ik heb er totnogtoe veel tijd in gestoken. Allemaal leuk en aardig, maar natuurlijk is het de bedoeling dat de mensen die we vanavond hier zagen het van me over gaan nemen. Ik kan en wil die kar niet alleen trekken. Alleen als deze beweging breed gesteund wordt maken we een kans."

BONNETJE

Of er brede steun is blijft totnogtoe onduidelijk maar aandacht voor het onderwerp is er zeker: tijdens de borrel werd Gonggrijp telefonisch geïnterviewd door Francisco van Jole in het programma TrosOnline. Opvallend aan het gesprek was overigens dat de tegenargumenten van de uitgenodigde fabrikant van stemcomputers zwak waren. Op de vraag of het niet goed zou zijn als de stemmer een bonnetje zou krijgen als controlemiddel (paper trail heet dat in het jargon) antwoordde Jan Groenendaal van Groenendaal/Nedap, de leverancier van de meeste stemcomputers in Nederland (ongeveer 80% van het totaal): "In de supermarkt krijg je ook een bonnetje, maar daar kijkt geen mens naar". In een land van kruideniers kan die opmerking onmogelijk goed zijn gevallen. Maar er is in dit kader nog een reden om terug te gaan naar het stemmen op een ouderwets briefje: stemmen met de computer is beduidend duurder.

www.wijvertrouwenstemcomputersniet.nl